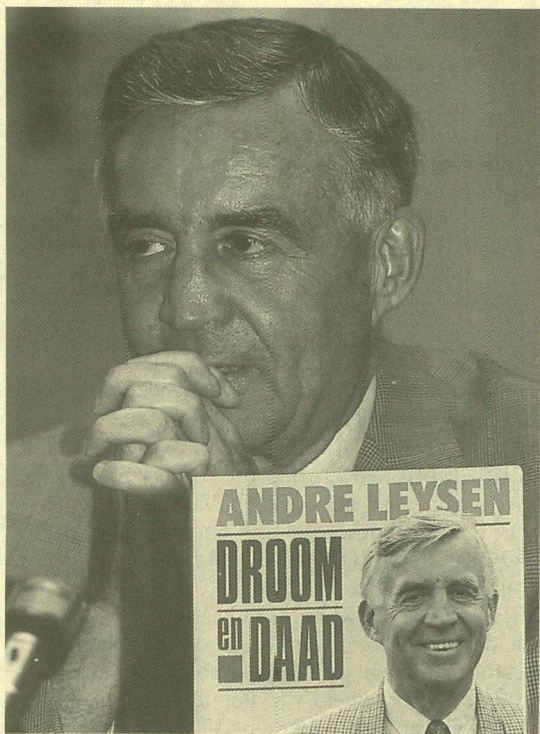


LEYSEN, André (Antwerpen 11 juni 1927).

Zijn vader leidde een bedrijf van poetsmateriaal voor de industrie; zijn moeder, die uit een **flamingantisch** milieu kwam, was wellicht de eerste vrouwelijke vliegtuigpilot van België. Het gezin was Duitsgezind en in 1941 werd Leysen leerling van de Duitse school in Antwerpen en lid van de **Hitlerjeugd Vlaanderen**, waarin hij spoedig een leidende rol speelde, terwijl zijn broer dienst nam voor het oostfront. Na de bevrijding van België belandde Leysen in Berlijn en werd er secretaris van **René Lagrou**, leidend figuur in de **Vlaamsche Landsleiding**. Als dusdanig moest hij onder meer helpen bij de vlucht van **Cyriel Verschaeve**. Aan het eind van de oorlog keerde Leysen op eigen initiatief naar België terug, waar hij vier maanden geïnterneerd werd. Daarna begon hij, met zijn vader, aan de wederopbouw van het familiebedrijf.



André Leysen groeide uit tot een van de belangrijkste naoorlogse Vlaamse industriëlen. In zijn werk *Achter de Spiegel* uit 1995 verhaalde hij zijn oorlogswedervaren en waarschuwt hij tegen de antidemocratie. (DE STANDAARD, HET NIEUWSBLAD: E. PEUSTJENS)

In 1951 huwde hij Annie Ahlers, dochter van een Duitse, in Antwerpen gevestigde reder. In 1952 kwam hij in de firma van zijn schoonvader. Twintig jaar later had hij Ahlers uitgebouwd van een firma met tien tot een met duizend werknemers en verkocht hij de meerderheid van de aandelen aan de Duitse Stinnes-groep. Hij nam daarop een participatie in de holding Ibel en in Gevaert, waar hij in de raad van bestuur werd opgenomen.

In 1976 kreeg Leysen nationale bekendheid toen hij een consortium bijeenbracht dat de failliete krantengroep *De Standaard* overnam en opnieuw gezond maakte. Het jaar daarop kreeg hij de leiding van de binationale groep Agfa-Gevaert, die hij tot 1984 behield. Hij werd er geconfronteerd met de zilvercrisis, die de kapitaalbehoeften van de fotogroep sterk verhoogde. De noodzakelijke kapitaalverhoging werd onderschreven door het Duitse moederbedrijf Bayer, dat daardoor de meerderheid van de aandelen in handen kreeg en kort daarop de participatie van Gevaert in Agfa-Gevaert overnam, in ruil waarvoor Gevaert tijdelijk de grootste aandeelhouder van Bayer werd. Het volledig in Duitse handen overgaan van Agfa-Gevaert lokte bij een deel van de Vlaamse opinie kritiek uit.

Van 1984 tot 1987 was Leysen voorzitter van het Verbond van Belgische Ondernemingen. In die pe-

riode begon hij de publicatie van een reeks essayistische boeken over internationale en nationale problemen. Hij kreeg een eredoctoraat aan de Katholieke Universiteit Leuven. In 1988 mislukte zijn opzet om de Generale Maatschappij te 'verankeren'. Na de hereniging van West- en Oost-Duitsland vroeg de regering in Bonn hem deel uit te maken van de leiding van de Treuhandanstalt, die belast werd met de Oost-Duitse privatiseringen. Hij had op dat moment al zitting in de toezichtsraden van verscheidene Duitse ondernemingen. Leysen is nu lid van de Aufsichtsrat van vijf van de tien grootste Duitse groepen: Deutsche Telekom, Veba, Bayer, BMW en Viag. Bij Hapag-Lloyd zit hij de raad voor. Dit is de enige Duitse onderneming waar hij op grond van aandelenbezit in de top zetelt: Gevaert heeft er een participatie. Elders is hij *intuitu personae* aanwezig. Hij is ook voorzitter van de raad van toezicht van Agfa-Gevaert en lid van die van Rhenus in Dortmund. Verder is hij lid van de Beirat (adviesraad van de directie) van de Deutsche Bank en van Agiv in Frankfurt, en maakt hij deel uit van de adviesraad van Degussa International in New York. In Nederland is hij ondervoorzitter van Philips, lid van de raad van commissarissen van Aegon en voorzitter van SHV. In België is hij voorzitter van Gevaert en van de Vlaamse Uitgeversmaatschappij, en bestuurder van de Kredietbank, de GIB Group, Cobepa en Tessenderlo Chemie.

Hij is voorzitter van de Stichting van de Onderneming, ondervoorzitter van de European Round Table of Industrialists en maakt deel uit van de adviesgroep van de New York Stock Exchange, waarvan hij een tijdlang voorzitter was. Verder is hij voorzitter van het Antwerpse kunstencentrum de Singel, van het Rubenshuis en dienstdoend voorzitter (voorheen voorzitter) van de Muntschouwburg.

In zijn eerste boek, *Krisissen zijn uitdagingen* (1984), pleitte Leysen voor culturele federalisering en tegen een te verregaande regionale opsplitsing van de economische bevoegdheden. In het autobiografische *Achter de Spiegel* (1995) beschreef hij zijn oorlogsbelevissen en hoe hij tot democratische inzichten is gekomen. Zijn boek zag hij als een waarschuwing voor alles wat de democratie kan bedreigen. Leysen, die zichzelf ooit "een economische Belg" noemde, zegt in *Achter de Spiegel* dat hij al vroeg een aanhanger werd van de theorieën van Frans van Cauwelaert: door hun demografisch overwicht moesten de Vlamingen in België erkenning afdwingen en door hun economische positie verder uit te bouwen zouden ze gelijkberechtiging verkrijgen.

WERKEN: *Krisissen zijn uitdagingen*, 1984; – *Droom en daad*, 1987; – *De Nieuwste wereld*, 1990; – *Van Lenin tot MacDonald's*, 1991; – *De naakte staat*, 1992; – *Achter de Spiegel*, 1995.

LITERATUUR: J. Fabre, *André Leysen: wil de echte André Leysen opstaan?*, 1988.

JAN BOHETS